

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Socialvårdsbyrån, S1

Beslutande	Föredragande	Justerat
Minister Carina Aaltonen	Avdelningschef Bengt Michelsson	Omedelbart

.....
Ärende/Dnr/Exp.

.....
Beslut

Nr 83

Utlåtande om utkastet till lag
om ändring av lagen om yrkesutbildade
personer inom hälso- och sjukvården.

ÅLR 2015/9241

152 S

Landskapsregeringen beslöt till social- och hälsovårdsministeriet avge bemötande i enlighet med **bilaga 1 S1015E36** gällande social- och hälsovårdsministeriets utkast till lag om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

Dokumentnamn	Nr	Sidnr
UTLÅTANDE	152 S	1(4)

Datum	Dnr
5.10.2015	ÅLR 2015/9241

Social- och hälsovårdsministeriet
Pb 33
00023 STATSRÅDET

E-post: kirjaamo@stm.fi

Hänvisning
Ert brev 2.9.2015

Kontaktperson
Bengt Michelsson, tel. 018-25 260

Ärende
**BEGÄRAN OM UTLÅTANDE OM
UTKASTET TILL LAG OM ÄNDRINGEN
AV LAGEN OM YRKESUTBILDADE
PERSONER INOM HÄLSO- OCH
SJUKVÅRDEN**

Social- och hälsovårdsministeriet har begärt om ett utlåtande om utkastet till lag om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Ålands landskapsregering lämnar följande utlåtande:

Lagstiftningsgrund

I enlighet med självstyrelselagen för Åland (1991:71) 18 § 12 punkt hör hälso- och sjukvård med de undantag som stadgas i 27 § 24, 29 och 30 punkten till landskapets lagstiftningsbehörighet. I enlighet med 27 § 30 punkten i nämnda lag stadgas att till rikets lagstiftningsbehörighet hör behörigheten att vara verksam inom hälso- och sjukvården.

Bakgrund

Åländska studerande som önskar utbilda sig till läkare har, liksom alla andra ungdomar inom EU rätt att studera till läkare i det egna hemlandet eller utomlands. Åland har ingen grundutbildning till läkare. För närvarande och under de senaste årtiondena har de flesta av de åländska ungdomarna som velat studera till läkare inlett sina studier i Sverige. Ett betydande antal har även studerat eller börjat studera till läkare i ett annat europeiskt land, främst Polen och andra nordiska länder. Ett mindre antal har studerat vid medicinsk fakultet i Finland. Valet av studieland och medicinsk fakultet påverkas av många omständigheter men för de åländska studenternas del är det av betydelse på vilket språk undervisningen sker.

Åland har ett behov av läkare med tillräckliga kunskaper i svenska. Enligt självstyrelselagen (36 §) är landskapet enspråkigt svenskt och ämbetspråket i landskapsförvaltningen, till vilken hälso- och sjukvården hör, är svenska.

Erfarenheterna har visat att hälso- och sjukvården på Åland är vad

beträffar anställning av läkare nästan helt beroende av rekrytering bland läkare som utbildats i Sverige eller på annat håll utexaminerade läkare vilka har åländsk bakgrund eller svenska som modersmål eller svenska som ett andra starkt språk.

Behörighetslagstiftningen för den enskilda studeranden/utexaminerade läkaren

Vid utexamineringen från medicinsk fakultet i Sverige innebär läkarexamen att den utexaminerade får arbeta som läkare och utöva läkaryrket (med vissa begränsningar i fråga om rättsmedicin och psykiatrisk tvångsvård) men blir inte legitimerad förrän hen har fullgjort sin AT-tjänstgöring.

För att erhålla legitimation och rätt att arbeta självständigt som läkare måste man efter grundexamen som läkare först utföra den så kallade allmänna tjänstgöringen (AT). Man skall ansöka om att bli antagen till AT- utbildningen vilken omfattar cirka 17 till 24 månaders tjänstgöring vid den offentliga sjukvården vid olika kliniker under ledning och tillsyn av legitimerade och kompetenta läkare och enligt ett förutbestämt program som även innefattar teoretisk utbildning och handledning. Varje enskild AT-läkares tjänstgöring övervakas och handleds av en studierektor.

Det finns för det första ett behov av att läkare som utexaminerats från en medicinsk fakultet i Sverige, eller annat land med motsvarande uppbyggnad av läkarutbildningen, att före inledd AT-tjänstgöring på Åland, får rätt att arbeta i offentlig läkartjänst under ledning och tillsyn av en legitimerad läkare med rätt att självständigt utöva yrket, det vill säga redan innan hen blivit antagen till ett AT-program. Detta på grund av att det finns köer till vissa AT-plaster och den enskilde vill kanske prova på verksamhetsorganisationen innan man bestämmer sig för att söka en AT-tjänstgöring.

Det finns för det andra ett behov av att en läkare som utexaminerats från en medicinsk fakultet i Sverige, eller annat land med motsvarande uppbyggnad av läkarutbildningen, och blivit antagen till ett AT-program får tillstånd att arbeta som läkare på Åland inom ramen för sin AT-tjänstgöring som ju genomförs under ledning och tillsyn av en legitimerad läkare.

För det tredje finns det behov av att de som även efter den 1 januari 2012 påbörjat sina studier i en annan EU- eller EES stat beviljas rätt att utöva läkaryrket som föreskrivs i lagförslagets § 6a under ledning och tillsyn av en legitimerad yrkesutbildad person med rätt att självständigt utöva yrket.

Behörighetslagstiftningen för hälso- och sjukvården på Åland

Den åländska hälso- och sjukvården är beroende av rekrytering av läkare från Sverige. Sedan många år tillbaka finns ett etablerat och patientsäkert system för läkare som utexaminerats från universitetet, men ännu inte erhållit sin legitimation att vara verksamma inom den offentliga hälso- och sjukvården på Åland under ledning och tillsyn av legitimerad läkare med rätt att självständigt utöva yrket. Denna arbetsmöjlighet är viktig för rekryteringen till AT-tjänstgöring men även för rekrytering till en kommande arbetskarriär på Åland. Motsvarande möjlighet för denna grupp att arbeta i Sverige finns ju och Åland behöver fånga upp

intresserade i ett skede då de planerar för sin yrkeskarriär. Med motsvarande grund behöver den offentliga hälso- och sjukvården ha fortsatt möjlighet att på ett strukturerat och studieplanerat sätt kunna ta emot utexaminerad läkare utan legitimation för AT-tjänstgöring.

Landskapsregeringens konklusion om lagförslaget

Landskapsregeringen välkomnar förslaget om införandet av europeiskt yrkeskort liksom införandet av varningsmekanismerna. Vidare ser landskapsregeringen det som klarläggande och viktigt att bestämmelser om kontroll av språkkunskaper införs.

För att syftet, att göra systemet med erkännande av yrkeskvalifikationer smidigare, gynna rörligheten för yrkesutövare, främja patientsäkerheten och stärka patienternas och klienternas ställning och rättigheter inom hälso- och sjukvården, med de föreslagna ändringarna i lagförslaget för Ålands del till alla delar ska uppfyllas, föreslår landskapsregeringen följande ändringar i lagförslaget:

- Att lagen skrivs så att den som efter den 1 januari 2012 påbörjat sina studier i en annan EU- eller EES stat kan beviljas rätt att utöva läkaryrket som föreskrivs i lagförslagets § 6a under ledning och tillsyn av en legitimerad yrkesutbildad person med rätt att självständigt utöva yrket. Med andra ord föreslås att datumbegränsningen tas bort.
- Att med hänvisning till Ålands särskilda behov och i enlighet med EU:s mål om att avskaffa hinder för fri rörlighet för personer och tjänster mellan medlemsländerna samt unionens mål om att främja rörligheten för studerande bland annat genom att verka för ett akademiskt erkännande av examensbevis, studietider, främja samarbete mellan utbildningsanstalter lagen skrivs så att läkare som utexaminerats från en medicinsk fakultet i Sverige, eller annat land med motsvarande uppbyggnad av läkarutbildningen, att före inledd AT-tjänstgöring på Åland, kan ges rätt att arbeta i offentlig läkartjänst under ledning och tillsyn av en legitimerad läkare med rätt att självständigt utöva yrket, det vill säga redan innan hen blivit antagen till ett AT-program.
- Att med samma motivering som ovan och med hänvisning till Ålands särskilda behov i fråga om läkarrekrytering, en läkare som utexaminerats från en medicinsk fakultet i Sverige, eller annat land med motsvarande uppbyggnad av läkarutbildningen, och blivit antagen till ett AT-program får tillstånd att arbeta som läkare på Åland inom ramen för sin AT-tjänstgöring som ju genomförs under ledning och tillsyn av en legitimerad läkare.

I sammanhanget vill landskapsregeringen lyfta fram att bestämmelsen i förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (564/1994) 3 e § om att en studerande inte får vara tillfälligt verksam i legitimerade yrkesutbildade personers uppgifter när mer än tio år har förflutit från det att studierna inleddes kan ses som en bestämmelse i konflikt med lagbundenhetsprincipen och lagförslagets 6 a §.

Slutligen vill landskapsregeringen göra social- och hälsovårdsministeriet uppmärksam på att om förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården revideras borde enligt landskapsregeringen 3 e § i förordningen skrivas om så att 30 dagars regeln som finns i moment två

inte gäller endast den som genomgått grundutbildning i Finland utan även åländska och andra studeranden som genomgår sin grundutbildning i t.ex. Sverige. Regleringen kan uppfattas diskriminerande och ställer till praktiska problem varje sommar inom den offentliga hälso- och sjukvården då studeranden som avlagt sin examen i Sverige inte direkt kan börja arbeta.

Minister

Carina Aaltonen

Avdelningschef

Bengt Michelsson